

Reorganisaties en zorgovereenkomsten

Vooruitlopend op de veranderingen in het zorgstelsel hebben verschillende zorgaanbieders reorganisaties aangekondigd. Dit heeft verspreid door het land sluiting van locaties, herplaatsing van bewoners en ontbinding van zorgovereenkomsten tot gevolg.

Zorgovereenkomst

De zorg die een bewoner van een zorginstelling ontvangt is gebaseerd op een zogenaamde zorgovereenkomst. Wanneer sprake is van een zorgovereenkomst op grond waarvan geneeskundige behandeling wordt verleend, spreken we van een geneeskundige behandelingsovereenkomst. Hierop zijn de bepalingen uit de Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (WGBO) van toepassing. Wanneer geen geneeskundige behandeling wordt verleend, is de zorgovereenkomst een overeenkomst van opdracht. De cliënt geeft de instelling de opdracht om hem zorg en diensten te verlenen. De bepalingen uit de WGBO zijn dan niet dwingend van toepassing.

Gewichtige redenen

Uit rechtspraak blijkt dat zorg- en dienstverleningsovereenkomsten niet zomaar kunnen worden beëindigd. Het belang van het welzijn en de gezondheid van de cliënt staat immers centraal. Op basis van verschillende uitspraken van rechters kan worden geconcludeerd dat opzegging alleen mogelijk is als sprake is van gewichtige redenen en bijzondere omstandigheden. Wat onder gewichtige redenen wordt verstaan moet worden beoordeeld aan de hand van de feiten en omstandigheden. Als gewichtige redenen worden in ieder geval aangemerkt:

- Een ernstige mate van bedreiging of intimidatie die de situatie onwerkbaar maakt;
- En/of onherstelbare verstoring van de vertrouwensrelatie;
- Of ernstige verstoring van de dagelijkse gang van zaken die de hulpverlening aan anderen in gevaar brengt.

Veranderde regelgeving (en dus ook de gevolgen van de veranderingen in de zorg) worden niet zonder meer beschouwd als gewichtige redenen die ontbinding van een zorgovereenkomst rechtvaardigen. Ook ontbinding van de overeenkomst vanwege onvoorziene omstandigheden wordt in deze context niet zomaar door de rechter geaccepteerd. Van de instelling wordt in dat geval verwacht dat de zorg wordt gecontinueerd conform de verplichtingen die voortvloeien uit de bestaande zorgovereenkomst.

Zorgplicht

Uit de zorgovereenkomst volgt een zorgplicht voor de instelling. Dit betekent dat als de instelling niet langer de afgesproken zorg kan leveren (bijvoorbeeld als gevolg van bezuinigingen of sluiting) en de persoon in kwestie blijft aangewezen op de betreffende zorg, de instelling moet zorgen voor een alternatief. Een bewoner is uiteraard vrij om zelf op zoek te gaan naar een plaats in een andere instelling, maar de zorginstelling is eindverantwoordelijk totdat er een passend alternatief is gevonden. Komt de bewoner er niet uit met de instelling, dan kan eventueel de hulp van het zorgkantoor worden ingeroepen.

Zorgkantoor

Belangrijk is om te benadrukken dat op de instelling de verplichting rust om al het mogelijke te doen om voor een alternatief te zorgen als zijzelf de zorg niet kan voortzetten. Het meest ongewenste scenario is immers dat waarin de cliënt op straat komt te staan. Uiteraard is hierbij ook de inspanning van het zorgkantoor van belang, dat toegang geeft tot andere zorginstellingen. De zorgaanbieder dient in zo'n geval bijtijds contact op te nemen met het zorgkantoor om ook daadwerkelijk tijdig een alternatief te kunnen regelen. Het kan immers even duren voordat een nieuwe plek wordt gevonden.

Juridische ondersteuning

Komen instelling, zorgkantoor en cliënt er niet uit, dan ontstaat er een geschil rond de nakoming van de zorgovereenkomst. Individuele cliënten kunnen zich wenden tot de cliëntenraad van hun instelling voor informatie, afstemming en advies. Bij het uitblijven van een oplossing is het voorts raadzaam dat een cliënt of groep cliënten een gespecialiseerd rechtshulpverlener in de arm nemen om hun belangen te behartigen. De praktijk leert dat een dergelijke rechtshulpverlener vaak met een goed gesprek, onderhandelen of enige druk op de zorgverlener tot een goede en snelle oplossing kan komen. Als u advies hierover wilt, kunt u contact opnemen met het Juridisch Steunpunt van Platform VG en de CG-raad: 030-2916688, info@juridischsteunpunt.nl.

Utrecht, 15-11-2013